

TUD *Schrift*

96

MEI 2005

Haringrit

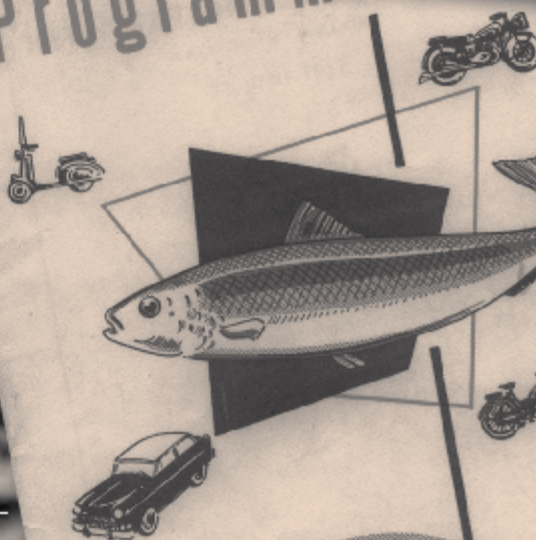
VLAARDINGEN

10 JULI 1948

**HARING RI
VLAARDINGEN
HOLLAND**

18 JUNI 1955

Programma

10e Internationale

**HARING - R
VLAARDINGEN - 22 JUNI 1955
HOLLAND**

Historische Vereniging Vlaardingen

BOEK

PLANTAGE

HANDEL

den Draak

Plantage boekhandel Den Draak

Den Draak, zelf ook deel van de rijke Vlaardingse geschiedenis!

Veerplein 33-35 - 3131 CX Vlaardingen - tel. 010 4358822 - fax 010 4349574
e-mail: info@plantagedendraak.nl - www.plantagedendraak.nl

MARAGCO B.V.

Western

aircharters holland b.v.

BRITISH AIRWAYS

WORLD CARGO

PERISHABLES CALL CENTRE

BENELUX

Maragco B.V. Rotterdam - Airport

Postbus 39 - P.O. Box 39

3130 AA Vlaardingen

Tel : (010) 437 16 38

Fax: (010) 462 60 51

Voor kopieën
(ook in KLEUR)

moet je
naast
de molen zijn!

maandag t/m vrijdag
van 09.15 - 17.30 uur

DRUKKERIJ/COPYSHOP

A. OUWENDIJK

naast de molen

Kortedijk 16a-b

3134 HB Vlaardingen

Vlascom CV

Vlaardingse Assurantie Combinatie cv

Spoorstraat 2

NL - 3134 TA Vlaardingen

Website: www.vlascom.nl

e-mail: info@vlascom.nl

Tel +31(0) 10 248 04 85

Fax +31(0) 10 234 45 00

Advies op het gebied van:

Schadeverzekeringen

Watersportverzekeringen

Levensverzekeringen, Pensioenen

Financiële planning

Schadebegeleiding

Financiering, scheepshypotheken

Vermogensbeheer

Stout Grafische Dienstverlening

A. Hoogvlietstraat 6

3134 CC Vlaardingen

tel. 010-2480603

fax 010-4344878

email: info@stout.nu

www.stout.nu

Voor het repareren van boeken
en het inbinden van
tijdschriften

Marieke Velthuisen

Dalkruid 47

3137 WK Vlaardingen

Tel: 010 - 4746167

E-mail: g.velthuisen@hccnet.nl

De Historische Vereniging Vlaardingen heeft tot doel het bevorderen van:

- de belangstelling voor en de kennis van de stad Vlaardingen en haar bewoners;
- het behoud en het herstel van gebouwen en stedenbouwkundige structuren en landschappen;
- het behoud en het verzamelen van die gegevens die van belang zijn voor de geschiedenis van de stad.

De contributie bedraagt € 16,50 per jaar, te voldoen per accept-girokaart. Het bankrekeningnummer van de vereniging is 39.56.57.016, het postgironummer is 750978. Leden krijgen jaarlijks het Historisch Jaarboek en 4 x per jaar het verenigingsblad Tijd-Schrift.

Het bestuur is als volgt samengesteld:
W.C. den Breems, voorzitter
C.J. Hart, secretaris
A.W.J. Andriessen, penningmeester
J. van Elk
E.A. Lohmann
A. Ouwendijk
E. van Rongen

Adres secretariaat/ledenadministratie:
Prins Bernhardlaan 12
3135 JB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 7063

Adres ledenactiviteiten:
Kortedijk 16a/b
3134 HB Vlaardingen
Telefoon (010) 435 3322 (kantoor)
(010) 434 2474 (thuis)

Adres losse verkoop publicaties:
Arnold Hoogvlietstraat 69
3134 CB Vlaardingen
Telefoon (010) 434 6864

Redactie Tijd-Schrift:
E. van Rongen, eindredacteur
K. Bloem
C.M. van den Boogert
A. Maarleveld
B. Ruigrok

Redactie-adres:
Paul Henri Spaakring 22
3137 DJ Vlaardingen
Telefoon (010) 474 9416

Bijdragen aan de inhoud van Tijd-Schrift zijn van harte welkom. In verband met de geautomatiseerde verwerking van de teksten ontvangt de redactie deze graag op 3,5" diskette of per e-mail: info@histervlaardingen.nl t.a.v. de redactie.

ISSN 1380-2992
© Historische Vereniging Vlaardingen
Niets van deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Internet: www.histervlaardingen.nl
E-mail: info@histervlaardingen.nl

Productie: Stout Grafische Dienstverlening

Diverse programmaboekjes van
Haringritten.
(Bron: Wim Vellekoop)

Redactioneel	3
Wetenswaardigheden	4
De Haringritten: een Vlaardings fenomeen	
Kees Verhulst	6
Een aanvulling op "350 jaar Bleek van De Wit"	
Matthijs A. Struijs	14
Beeld van een straat	17
Die goeie ouwe tijd?	
Jaap van Krimpen	18
Nieuws uit het Visserijmuseum/ Vlaardings Museum	17
Boekbespreking	23
Ledenactiviteiten	24

Variatie

*Vlak voor het ter perse
gaan van dit nummer
bereikte ons het be-
richt dat de Haringrit
dit jaar niet verreden
zal worden.
De planning is nu
augustus 2006.*

Red.

Dit Tijd-Schrift is weer eens gevuld met een grote verscheidenheid aan informatie. We beginnen met een artikel van Kees Verhulst, die nu eens niet over de brandweer of over fietsenmakers schrijft, maar de Haringritten onder de loupe neemt. Een activiteit die kort na de Tweede Wereldoorlog door enthousiaste vrijwilligers werd opgezet en uitgebreide steun kreeg van B&W, omdat men het zag als een prima middel om Vlaardingse te promoten. En dat lukte! De Haringritten ontwikkelden zich in enkele jaren tot een evenement van internationale allure. Toch kwam op een gegeven moment de klad er in en decennia lang werden zij niet meer verreden. Enkele jaren geleden was er een initiatief om een Haringrit te houden als onderdeel van het Oldtimerfestival op Koninginnedag. Dit jaar is de Haringrit weer een geheel zelfstandig evenement, dat in augustus plaats zal vinden. Ter introductie daarop dus dit rijk geïllustreerde historische overzicht.

Het tweede stuk zijn mijmeringen van Jaap van Krimpen over het zware leven van de huisvrouw in de jaren dertig. Hij geeft een uitgebreide beschrijving van het weekprogramma dat zijn moeder volgde om hun woning aan de 'Tweede-leye-van-gaal' schoon te houden.

Vóór zijn overlijden in 2004 heeft Matthijs Struijs de HVV nog diverse stukken van zijn hand gegeven om in Tijd-Schrift te publiceren. Uiteraard maken wij daar dankbaar gebruik van. Eén van die stukken was een aanvulling op zijn boek '350 jaar Bleek van De Wit', waarin hij de persoonlijke herinneringen van mevrouw Bruijnzeels aan de familie De Wit heeft opgetekend, voorzien van enkele fraaie foto's die zij in haar bezit heeft.

De directeur van het Visserijmuseum/Vlaardings museum, Jeroen ter Brugge, herinnert onze lezers aan de tentoonstelling 'Vlaardingse Vaandels', en wijst er op dat de Vlaardingse Haringsjees sinds kort het middelpunt vormt van een vaste expositie rondom het thema 'Present- of Koninginneharing'. Beide zeker een goede aanleiding om het museum weer eens te bezoeken!

Wout den Breems, onze voorzitter, geeft in zijn 'Wetenswaardigheden' de stand van zaken weer rond de (voormalige?) controverse met het gemeentebestuur. U heeft in het extra Tijd-Schrift uitgebreid kunnen lezen hoe wij tegen de gang van zaken rond de panden aan de Kortedijk aankijken. De verslechterde verhoudingen waren voor B&W aanleiding om de HVV voor een ontbijt-overleg uit te nodigen. Dat heeft, zoals Wout ook schrijft, de lucht aanzienlijk opgeklaard en wij hopen dat de toekomst er, in ieder geval wat betreft het betrekken van de HVV in plannen met historische panden, er rooskleuriger uitziet. Wij blijven ons natuurlijk met alle macht inzetten voor het behoud van historisch waardevolle panden!

Een boekbespreking van de hand van onze voorzitter en een overzicht van de komende activiteiten door de coördinator van de commissie Ledenactiviteiten, Arie Ouwendijk, vormen de sluitstukken van dit goed gevulde clubblad.

Eric van Rongen
eindredacteur

LIEVREDOOR
Antiquariaat en boekhandel

In- en verkoop
van oude, curieuze,
verzamelw aardige
en antiquarische
boeken

Hoogstraat 53 - 3131 BL Vlaardingse
Telefoon (010) 434 71 52
E-mail: lievreedor@freeler.nl

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag
van 12.00 tot 17.00 uur

HISTORISCH GEZIEN

**4 ETAGES
MÉT LIFT**

- WONEN
- SLAPEN
- KINDER

**MEUBELEN
ACCESSOIRES
MODE
KADO'S**

het waagat

Markt
57
Visselingen
910 - 434 20 88

woon-ideeënwarenhuis

Waal even binnen...

 De Witte
GARANTJEMAKELAARS

Korte Hoogstraat 4a
3131 BK Vlaardingen
Tel. 010 - 434 38 44

 NVM

- Bloemwerken en arrangementen
- Goed gesorteerde snijbloemen
- Bloeiende- en bladplanten
- Bruidsboeketten en corsages
- Rouwwerken
- Verhuur van groendecoratie, o.a. palmen, ficussen, etc.

Bloemsierkunst Jac. Verkuil
 Markgraafaan 135
 3131 VL Vlaardingen

Tel: 010 - 434 37 04
 Fax: 010 - 434 36 98

ECHTE VLAARDINGERS
KOPEN HUN TAPIJT BIJ:

Hofman

===== *stoffering*

Kuiperstraat 39b
3131 CH Vlaardingen
Tel/fax: 010-4351073

**EEN UITERST BETROUWBAAR EN
VAKKUNDIG ADRES**

TAPIJT - GORDIJNEN - VINYL
ZONWERING - LAMINAAT

Wetenswaardigheden

Het was taaie kost wellicht, het extra Tijd-Schrift dat u in april ontving. Toch meende het bestuur er goed aan te doen het dit voor u op papier te zetten. We hebben uitleg gegeven waarom wij zo tegen het beleid van de gemeente Vlaardingen ageren als het gaat om ons historisch erfgoed. Wij hopen dan ook dat er van gemeentewege op gereageerd zal worden en er tegenargumenten op komen. Op die manier komt er dan hopelijk een dialoog op gang die we zo graag willen en die al in de herfst van 2003 is beloofd. Van u als leden zijn er in ieder geval veel positieve reacties ontvangen.

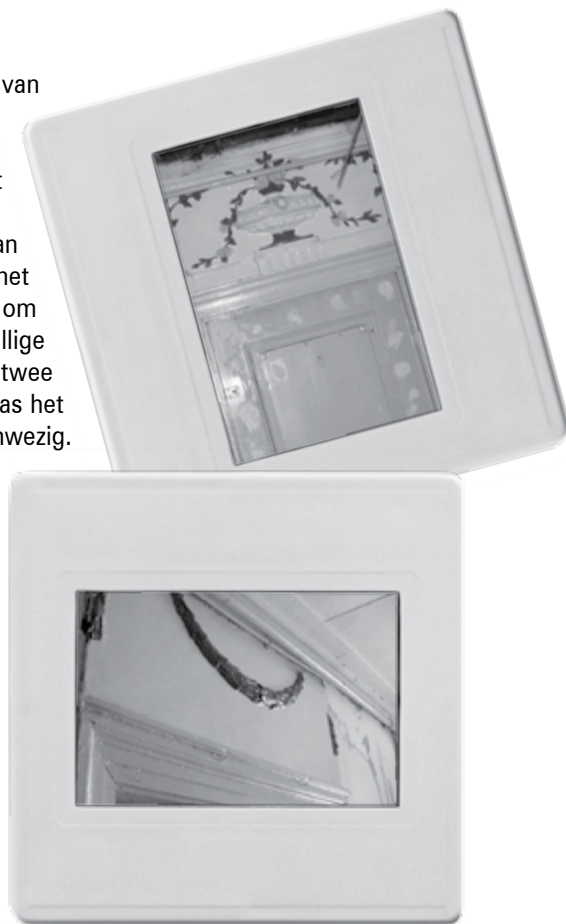
Strijdbijl begraven?

Ik wil nog even met u terug naar het vorige reguliere Tijd-Schrift van maart 2005. Ook daarin werd forse taal gebezigd en ook daarop kwamen reacties in positieve zin, maar we werden ook op de vingers getikt. Jammer dat zelfs een lid om die reden zijn lidmaatschap heeft opgezegd.

Naar aanleiding van onze boze woorden ontvingen wij daarop van het College een uitnodiging om op 13 april het ontbijt te nuttigen met het College. Zo kan dat niet verder en moeten we maar eens met elkaar om tafel, aldus burgemeester Bruinsma. Op die ochtend was het voltallige College aanwezig, aangevuld met een aantal beleidsambtenaren en twee leden van de gemeentelijke Monumentencommissie. Van de HVV was het bestuur en een aantal leden van onze commissie Stad en Monument aanwezig. U zult begrijpen dat er heel wat over tafel is gegaan (in woorden wel te verstaan). Gelukkig vond alles in een open en ontspannen sfeer plaats. Uiteraard kwamen ook onze harde bewoordingen ter sprake, ook die zijn toegelicht en uitgepraat.

Het bestuur heeft te kennen gegeven, dat de HVV niets liever wil dan een punt zetten achter wat er allemaal heeft plaatsgevonden en de strijdbijl wil begraven. Maar daar moet dan wel openheid en tijdige informatie tegenover staan. Plezierig is de belofte van wethouder Bot om ons een overzicht te verschaffen van komende plannen, ons te informeren, zodat we niet alles achteraf zullen vernemen en zo tijdig daarop kunnen inspringen. We zullen er echter rekening mee moeten houden dat die informatie wel veelal zal gaan over te slopen panden.

Dat de wethouder woord houdt blijkt uit het feit dat hij ons half mei informeerde over de slechte staat van een bijgebouw op het erf van boerderij Hoogstad. Restauratie is te duur en om die reden is men voornemens het 'Duivenhok' af te breken en er een nieuwe replica voor terug te plaatsen. Wij houden natuurlijk het een en ander goed in de gaten.

Op de fiets met het college

Tot slot rondde burgemeester Bruinsma het ontbijt af met de constatering dat alles zeer positief was verlopen en hij sprak de wens uit om voor de zomer nog eens bijeen te komen, want er is nog voldoende met elkaar te bespreken. Een fietstocht door de stad zou hij een goed idee vinden. Deze staat inmiddels gepland op 30 augustus.

Nu, de HVV ziet de 'collegezon' weer achter de wolken vandaan komen en dat stemt ons hoopvol.

En nu weer terug naar de dia's en de Schelvispekkel, zoals een journalist het in zijn column afvroeg? Nee hoor! Stel u gerust, we blijven alert en de luis in de pels. Hoewel? Als we niet meer behoeften te ageren, dan zijn dia's, een filmpje en een pekeltje prima ingrediënten voor een HVV avond. Natuurlijk met het college en gemeenteraad erbij!

Wout den Breems,
voorzitter

De Haringritten: een Vlaardings fenomeen

Kees Verhulst

In het kader van het Oldtimerfestival, een onderdeel van de viering Koninginnedag 2004 door de Stichting Nationale Gedenkdagen Vlaardingen, werd besloten tegelijkertijd de Vlaardingse Haringrit in ere te herstellen. Dit besluit was aanleiding in de geschiedenis van de Haringritten te duiken, die in het midden van de vorige eeuw een aantal jaren met succes werden gehouden. Na het nodige onderzoek bij het Stadsarchief, het Streekmuseum Jan Anderson, de Kronieken van Drukkerij Van Dooren en niet te vergeten de Jaarboeken van de Historische Vereniging Vlaardingen, kwam het hierna volgende artikel tot stand.

De oorsprong

Het Jaarboek van de Historische Vereniging Vlaardingen 1999 vermeldt op 10 juli 1948: "Door de Auto- en Motorclub Vlaardingen wordt ter herdenking van het 675 jaar geleden verkregen stadsrecht van Vlaardingen, een Haringrit naar Vlaardingen voor auto's

De start van de Haringrit, waarschijnlijk die van 1952, op het Emous. (Foto: collectie mevr. Bouman)

en motoren georganiseerd. Aan deze rit wordt door bijna 500 personen uit binnen- en buitenland, meestal met motoren maar ook met 20 auto's, deelgenomen." In deze twee zinnen wordt over een evenement gesproken dat Vlaardingen op die bewuste dag op stelten zette. Een nader onderzoek wees bovendien uit dat dit het begin was van een gedurende een aantal jaren terugkerende activiteit waar zeer veel personen en organisaties nauw bij waren betrokken.

De bekende stadgenoot Arie van der Windt, voorzitter van de in de Tweede Wereldoorlog opgerichte Auto- en Motorclub Vlaardingen, nam in 1948 het initiatief tot het organiseren van een zogenoemde Haringrit voor auto's en motorfietsen. Het was vooral de bedoeling

Vlaardingen hiermee, na vijf oorlogsjaren, eens op de kaart te zetten. De medewerking van het gemeentebestuur werd vlot verleend, want de één jaar eerder benoemde nieuwe ambitieuze burgemeester mr. J. Heusdens zag hierin een prima middel om 'zijn' stad te promoten!

Reclamecampagnes belangrijk

Om aan het evenement een zo'n groot mogelijke bekendheid te geven had men niet alleen de landelijke pers ingeschakeld, maar ook contact gezocht met de Koninklijke Nederlandse Motor Vereniging (KNMV), de Koninklijke Nederlandse Automobiel Club (KNAC) en de Belgische Motorrijders Bond (BMB). De reis naar Vlaardingen kreeg een landelijk karakter, want de deelnemers moesten de vooraf toegezonden deelnemerskaart laten voorzien van vier controlestempels. Hiervoor waren, verspreid in het land, 17 controleposten aangewezen; één of twee in elke provincie.

Inschrijfgeld en een herinneringsplaquette

De kosten voor deelname waren in die jaren f 4,- p.p. voor de automobilisten en f 3,- p.p. voor de motorrijders. Voor de passagiers diende een zelfde bedrag te worden betaald. Hiervoor ontving men de eerdergenoemde deelnemerskaart, een programmaboekje en bij aankomst een bon voor een broodje met haring. Elke deelnemer ontving bovendien een herinneringsplaquette naar een ontwerp van de Vlaardingse kunstenaar Willem Brinkman.

Programmaboekje

In het eerste uitgegeven programmaboekje van de Haringrit in 1948 lezen we meer bijzonderheden. Het voorwoord was van burgemeester Heusdens, met daarnaast een opwekking tot deelname van de initiatiefnemer Arie van der Windt. Opvallend was de

bijdrage van de Vlaardingse (visser's-)predikant ds. H.J. Heida. Wel verklaarbaar, want het eventuele batig saldo van de Haringrit zou worden geschonken aan het Comité Vissersmonument voor de omgekomen Vlaardingse vissers. Van der Windt was ook secretaris van dit comité.

De deelnemers dienden zich op de bewuste dag te melden tussen twee en zes uur in het Handelsgebouw (Westhavenkade hoek Parallelweg). Het tijdstip behoefde niet eerder te vallen, want de vrije zaterdag zou nog een aantal jaren op zich laten wachten.

Vertier na aankomst

Om de deelnemers behalve de rit naar Vlaardingen ook na aankomst iets te bieden, had men een interessant programma samengesteld. Zo werd er een concert gegeven op de Westhavenplaats door afwisselend de muziekverenigingen Voorwaarts en Sursum Corda. Men kon de toren op de Markt beklimmen en in zowel de Grote Kerk als in de R.K.-kerk op de Hoogstraat een orgelconcert bijwonen. Ook was er gelegenheid vanaf het Hoofd een rondvaart te maken naar de Rotterdamse havens. Natuurlijk was er aan haring gedacht, want zowel in de Harmonie als in het Volksgebouw aan de Schiedamseweg kon de ontvangen bon ingewisseld worden voor haring. Ook was hier haring te koop om mee te nemen. Tenslotte was er in de avonduren op het feestterrein aan de Broekweg een optreden van het Pijperkorps van Liefde en Vrede en Cees de Lange vermaakte het publiek met een kleinkunstprogramma. Ook traden de Etona's op, een groepje Vlaardingse parterre-acrobaten o.l.v. Jan van Genderen.

De Haringrit een groot succes

De Nieuwe Vlaardingse Courant van 12 juni schreef dat de Haringrit een succes was geworden en dat bijna 500 deelnemers de finish hadden bereikt! (Andere bronnen spraken van ruim 300 deelnemers.)

De dag was begunstigd door uitzonderlijk goed weer en de organisatie was vol lof over de medewerking van de plaatselijke autoriteiten. "De honderden deelnemers zullen dan ook zeker een prettige herinnering aan onze stad mee naar huis hebben genomen", aldus eindigde het verslag. Men was ook uitvoering ingegaan om alle onderdelen bij name te noemen waarbij burgemeester Heusdens o.a. had gesproken over toekomstige Haringritten met enkele duizenden deelnemers! De avond op het Feestterrein was door circa 3000 personen bezocht. Een batig saldo van duizend gulden kon overgedragen worden aan het Comité Vissersmonument. Het monument kon met behulp van aanzienlijke bedragen van andere organisaties in 1950 worden gerealiseerd en kreeg een plaats op het Grote Visserijplein.

De volgende jaren

Om de betrouwbaarheid van de organisatie te verhogen werd een ere-comité gevormd met burgemeester Heusdens als ere-voorzitter. Ook werden op grote schaal folders in vier talen verspreid en het woord INTERNATIONAAL aan de Haringrit toegevoegd. Het programma werd uitgebreid met een rondrit per luxe toeringcar door de stad, prijs f 0,25 p.p. Ook kon men een rederijzolder aan de Koningin Wilhelminahaven bezoeken met een demonstratie nettenboeten en een in bedrijf zijnde kuiperij aan de Oosthavenkade. Op het stadhuis werden

delegaties van buitenlandse deelnemers ontvangen, waarna een defilé van de bezoekers volgde vóór het stadhuis. De Haringrit telde toen al 1250 deelnemers waarvan er ca. 100 uit het buitenland kwamen. De VARA verzorgde een radioreportage en er werden opnamen gemaakt voor het bioscoopjournaal. Behalve voor auto's en motorfietsen was inschrijving nu ook mogelijk voor "rijwielen met een hulpmotor". Deze laatste categorie behoefde maar twee stempels op hun deelnemerskaart te halen.

Beperkte logiesgelegenheid

De deelnemers wilde men langer dan één dag in de stad laten verblijven. Omdat de hotelaccommodatie maar zeer beperkt was, stelde de Nederlandse Spoorwegen "enkele rijtuigen met luxe slaappleatsen" disponibel. Met medewerking van het stadsbestuur kon ook in het Hof in tenten worden overnacht.

Bekentenis van de voorzitter

In het voorwoord van het programmaboekje in 1951 deed voorzitter Van der Windt de bekentenis dat het bij

het begin in 1948 niet het plan was om ieder jaar dit evenement te herhalen. Het succes en het grote aantal deelnemers aan de Haringritten was er echter de oorzaak van dat de organisatoren op hun plannen waren teruggekomen. Wel schreef Van der Windt in het programmaboekje van 1952 dat “vanwege de omvang en de financiële consequenties voortzetting in gelijke vorm onmogelijk is en dat naar een oplossing moest worden omgekeken. Het risico voor één vereniging zou te groot worden”. Voorlopig ging men echter op dezelfde voet door. In latere jaren was het mogelijk om de deelnemers zgn. behendigheidspoeven te laten afleggen voor zowel auto’s als motoren. Voor beide categorieën waren op een tweetal plaatsen in de stad een zestal objecten uitgezet. Voor de winnaars waren er prijzen te behalen. In de inmiddels gereedgekomen Stadsgehoorzaal kon men de revue ‘Alle hens en dek’ bijwonen met een aansluitend Haringrit-bal! Dit alles naast een steeds gevarieerder programma op het Feestterrein aan de Broekweg.

De reclamekaravaan ter ere van de haringritlustrum-week uit 1952. (Foto: collectie M. Zevenbergen)

Wisseling van de wacht

In 1954 stond voorzitter Van der Windt zijn plaats af aan T.C. Vermeulen, die inmiddels ook het voorzittersschap had aanvaard bij de Auto- en Motorclub Vlaardingen. Deze club had nog steeds de organisatie van de Haringrit in handen.

Vorming van een stichting

Een al eerder aangekondigde wijziging in de organisatie kon niet langer uitblijven en ingaande 1955 vond deze plaats. Om de organisatie niet alleen een bredere maar ook een hechtere basis te geven, werd de Stichting Internationale Haringrit in het leven geroepen. Het bestuur van deze stichting bestond uit negen personen, die op één na allen afkomstig waren uit diverse geledingen van de Vlaardingse gemeenschap. De eerdergenoemde Vermeulen werd ook voorzitter van de stichting. Het secretariaat onderging ook een wijziging en kwam ten huize van Arie Werner in de Eendrachtstraat. Zij vrouw Rie nam het administratieve deel voor haar rekening. Als lid van de Auto- en Motorclub Vlaardingen was Arie Werner niet alleen al vanaf het begin betrokken bij de organisatie van de Haringrit maar meestal ook een actief deelnemer.

Extra mogelijkheden

Aan nieuwe Haringritten werd een zgn. Vier Visserstedenrit toegevoegd. Deelnemers uit Zuid-Holland konden kiezen om hieraan deel te nemen en hun deelnemerskaart te laten afstempelen in IJmuiden, Katwijk, Scheveningen en Vlaardingen. Ook de deelnemers uit de andere provincies werd die mogelijkheid geboden. Behalve de herinneringsplaquette voor alle deelnemers en prijzen voor de behendigheidspoeven, waren er nog andere onderscheidingen te winnen. Zo waren er prijzen voor de grootste buitenlandse en binnenlandse club; voor de van verstkommende buitenlandse en binnenlandse deelnemer; voor de oudste en jongste deelnemer. Het jaar 1955 kenmerkte zich door deelname uit zes verschillende landen, waaronder Amerikanen die afkomstig waren van het in Duitsland gelegerde bezettingsleger. Alle buitenlandse delegaties werden op het stadhuis ontvangen en in hun landstaal door burgemeester Heusdens toegesproken. Meerdere clubs uit het buitenland namen aan het defilé deel in hun nationaal kostuum, hetgeen een fleurig en kleurrijk gezicht opleverde.

Ook toen greep de commercie haar kans

De importeurs van auto’s, motorfietsen, scooters en bromfietsen zagen in de Haringrit een mooie gelegenheid om hun naamsbekendheid te vergroten door het plaatsen van een advertentie in het programmaboekje dat iedere deelnemer immers kreeg. Sommige importeurs gingen echter nog een stapje verder. Zo konden bezitters van de motorfietsen van

het merk CZ en JAWA (met vier stempels op de deelnemerskaart) op het adres van importeur Beers in Rotterdam een gratis consumptie halen. De Solex-rijders werden verwacht bij importeur R.S. Stokvis in Rotterdam waar ook een presentje werd aangeboden. Hier was ook een stempel van de controlepost Rotterdam verkrijgbaar. Soms vertrokken de deelnemers gezamenlijk in optocht van de importeurs naar de finish in Vlaardingen.

Meerdere logo’s

In 1952 werd een bepaald logo voor de Haringrit ingevoerd. Het bestond uit een

‘gemotoriseerde haring’. Dit logo werd ook gebruikt op het deelnemersschild van het Oldtimerfestival tijdens Koninginnedag 2004 bij een poging om de Haringrit te doen herleven. In latere jaren zag men als logo een haring achter een autostuur.

Laatste Haringritten

De kroniek van 1956 maakt melding van circa 1700 deelnemers, inclusief de passagiers. Voor de 10e Internationale Haringrit, die in 1957 op 21 juni plaats vond, was het extra druk in de stad. Tevens vonden er op die dag niet alleen provinciale wedstrijden plaats voor bedrijfs- en gemeentelijke brandweerkorpsen maar ook een drumbandconcours op het Sportpark De Vijfsluizen, dat de Shell voor haar medewerkers in Vlaardingen Oost had laten bouwen. Na een tiental jaren hoogtepunten te hebben beleefd met de Haringritten trad er in 1958 een kentering in. Hoewel er voor dat jaar al een datum was vastgesteld, n.l. 20 juni, vond er geen Haringrit plaats. Als verklaring hiervoor werd gegeven “wegens mutaties in het bestuur van de stichting!” Van later gehouden Haringritten is niets meer gevonden. Eerst in 2004 kwam er een poging tot eerherstel. Zie later in dit artikel.

Herinneringen

Voor tastbare herinneringen aan de Haringritten van destijds zijn er archivalia in het Stadsarchief en in het Streekmuseum Jan Anderson. Laatstgenoemde bezit bovendien alle eens uitgegeven plaquettes en ook de speciaal voor burgemeester Heusdens vervaardigde exemplaren in verzilverde uitvoering. In de gebruikelijke expositie over Oud-Vlaardingen van het streekmuseum tijdens de laatstgehouden Koninginnedag in het Vlaardingse stadhuis werd ook aandacht geschonken aan de ooit gehouden Haringritten. Ook in november 2001 hield het Streekmuseum Jan Anderson op haar adres een thema-tentoonstelling over de Haringritten van weleer.

Keert de Haringrit terug?

Bij het begin van dit artikel werd vermeld, dat bij de laatstgehouden Koninginnedag de Haringrit een herstart beleefde. Een werkgroep onder leiding van Ab Oosterlee, die al dertien

keer het Oldtimerfestival op 30 april organiseert, had hiervoor de Rotterdamse Overschiese Historische Auto Club (ROHAC) om medewerking gevraagd. Deze organisatie zette een aparte rit uit die de deelnemers aan de Haringrit via een autorally-routeboek dienden te volgen. Een jarenlange deelnemer aan de Haringrit, Arie Werner, was bereid gevonden het startsignaal van de nieuw leven ingeblazen Haringrit te geven. Aan de deelnemers

werd niet alleen een nieuw ontworpen deelnemersschild verstrekt, maar zij ontvingen na afloop ook een plaquette waarop het oudste deel van het Vlaardingse stadhuis was afgebeeld. Bij de evaluatie over het gehouden Oldtimerfestival met de hieraan toegevoegde Haringrit werd de balans opgemaakt. Bijna honderd deelnemers telde dit evenement, waarvan er zeventien zich hadden ingeschreven voor de Haringrit. Geconstateerd was dat de deelnemers vol lof waren over de organisatie en enthousiast over de rally, maar dat een loskoppeling van het Oldtimerfestival de voorkeur verdient. Bovendien zijn er elders op Koninginnedag ook andere auto-evenementen. Besloten is daarom de Haringritten in de toekomst in de maand augustus te houden. Voor de volgende keer dus in augustus 2005! Een versterkte werkgroep zal met de ROHAC één en ander gaan voorbereiden en uitvoeren. Het Delta Hotel zal fungeren als meldplaats, start, finish en een gelegenheid voor de prijsuitreiking. Verdere bijzonderheden zullen te zijner tijd in de plaatselijke en landelijke media verschijnen.

(De illustraties bij dit artikel zijn verkregen van Wim Vellekoop; meer informatie over de Haringrit 2005, die verreden wordt op 6 augustus, is te vinden op www.haringrit.nl)

Zoals al gemeld in het voorwoord bleek op het laatste moment dat de Haringrit 2005 geen doorgang zal vinden en dat de ‘herstart’ van dit evenement wordt verschoven naar augustus 2006.
Red.

Een aanvulling op "350 jaar Bleek van De Wit"

In 2002 publiceerde Matthijs Struijs met steun van de HVV het boek '350 jaar Bleek van De Wit'. Kort voor zijn overlijden in 2004 heeft hij ons nog enkele stukken voor Tijdschrift gegeven. Eén daarvan was deze korte aanvulling op het boek over De Wit.

Matthijs A. Struijs

In 2002 was de Historische Vereniging zo bereidwillig om het boekje "350 jaar Bleek van De Wit" van mijn hand uit te geven. Daarin werden echter node foto's gemist van de familie De Wit. Uiteraard zijn daar naspeuringen naar gedaan, maar zij waren niet beschikbaar.

In februari 2003 reageerde echter mevrouw Bruijnzeels uit het Westnieuwland op het boekje. Zij had het gekocht en toen gezien dat er geen enkele foto van de familie De Wit in stond. Toen ik zei dat ik die niet kon vinden kreeg ik te horen dat zij ze wél had! Ze was bereid om ze een tijdje af te staan, zodat ik ze kon gebruiken bij een aanvullend artikeltje in het Historisch Tijdschrift. Helaas werd ik kort daarop ziek en moest één en ander wachten tot ik mij weer wat beter voelde. Ik had toen ook niet gedacht dat ik dat artikeltje pas eind september, zei het nog met moeite, kon schrijven. Op mijn verzoek schreef mevrouw Bruijnzeels nog wat bijzonderheden uit haar jeugd op, welke tekst, samen met de foto's, hieronder wordt medegedeeld. Mevrouw Bruijnzeels wordt hartelijk bedankt voor het tijdelijk afstaan van de foto's en haar tekst en ook voor haar geduld, maar dat had ik niet in de hand!

Piet de Wit, Cor Modini en Corry van Meggelen, 1930. Het vierde huis achter ons woonde de fam Van Minnen

Landstraat v.a. de Dayer. Met witte hoed m'n moeder; circa 1900

Mevrouw Bruijnzeels schrijft dat zij op 18 oktober 1920 als Corry van Meggelen is geboren op het 'erf' van Petrus Hendrikus de Wit, in het tweede huis op de foto, Landstraat 82. Haar oom Piet woonde op de bovenverdieping van dat tweede huis. Haar vader, G. van Meggelen, haar moeder, Cornelia Modini en zichzelf woonden in bij oom Piet. Haar moeder verzorgde oom Piet tot hij in de oorlog verhuisde naar 'de zusters', het bejaardentehuis St. Jozef aan de Hoflaan. Zijn zoon Simon woonde toen met zijn vrouw Maria van Vliet op nummer 80.

Corry's moeder was een dochter van Cornelia de Wit, zuster van Piet de Wit. Omdat haar moeder niet sterk was mocht zij 'kuren' op 'de Bleek'.

Hun huis had geen toilet, daarom gebruikten ze de plee met het tonnetje in de schuur, van welke gelegenheid ook het personeel gebruikmaakte. Twee maal per week kwam de 'tonnenwagen' en dan bracht haar moeder de ton buiten het hek.

De huisbaas was dus Simon de Wit. Elke week bracht Corry op zaterdagmiddag de huishuur naar de wasserij en kreeg dan van oom Siem een dubbeltje. Van zijn vrouw niet! Die is later overleden in 'De Meerpaal'.

Pieter de Wit wilde nooit gaan stemmen, hoewel dat toen nog verplicht was. Dan kwam er een taxi en moest hij mee.

Corry heeft 10 jaar op 'de Bleek' gewoond, maar mocht nooit in de tuin komen. Daarom gooide zij haar bal over het hek en vroeg dan of ze hem terug mocht halen!

De kleinzoon van Piet de Wit, Frans van Rooyen, leeft nog en is nu circa 80 jaar oud. De

moeder van deze Frans (dochter van Piet de Wit) is heel jong gestorven. Frans is nog een jaar door mijn moeder verzorgd. Daarna is zijn vader hertrouwd. Zelf kwam Corry wel eens in de wasserij, want haar moeder stond daar voor haar trouwen aan de mangel. Het was goed dat van de haringloggers kwam, werd altijd buiten neergelegd, tegenover ons huis. Daar zaten dan na een paar dagen veel beesten in o.a. krekels. Dat gaf een naar geluid. Naast ons huis, in Landstraat 78, woonde mandenmaker Van der Vlis. Iets verder schoenmaker 'de stomme'. Daarnaast Janna Jonker. Die was altijd boos. Daaronder had de familie een pakhuis met een paardenstal en groenten, aardappelen en fruit. Daar weer naast 't pakhuis van Piet van den Engel, een aardappelhandelaar. Diens gezin woonde op de Westhavenkade, op de hoek van de Dayer, waarin nu Bas van Toor woont.

Tot zover wat mevrouw Bruijnzeels mededeelde.

P. de Wit, geb. 17 maart 1865 Eigenaar wasserij Landstraat 80; Antonia Cornelia Terhorst, vrouw van P. de Wit

Beeld van een straat

Op zaterdag 23 oktober 2004 vond een reünie plaats van oud-bewoners van de Willem Beukelszoonstraat. Het werd een dag met een uitgebreide programmering, mede mogelijk gemaakt door de steun van vele Vlaardingse instanties en bedrijven. Ter gelegenheid van deze Reünie is bij Big Ben Records (www.xs4all.nl/~bbsongs) een bijzondere DVD ("Beeld van een straat") verschenen met o.a.:

- Een 40 minuten durende videoreportage van alle festiviteiten van 23 oktober 2004.
- Oude films zoals originele Polygoon-journaals van Vlaardingen en recent gevonden oude beelden van de Willem Beukelszoonstraat en omgeving.
- Honderden foto's waaronder het volledige EVAG-archief met talloze bussen plus alle op 23 oktober 2004 gemaakte foto's.
- Diverse extra's.

Nelly Lucier op de fiets in de Willem Beukelszoonstraat. (Foto: collectie Ben van der Linden)

Bij elkaar zo'n 2 uur aan bewegend beeldmateriaal terwijl er voor vele andere foto's en diverse interessante extra's nog een aparte CD-ROM is vervaardigd, simpelweg omdat niet alles op de DVD paste. Die CD-ROM is ook nodig om de foto's af kunnen te drukken. Met dit unieke document, dat in beperkte oplage verschijnt, haalt u een schat aan historische informatie in huis. Ook liefhebbers van oude bussen mogen deze DVD beslist niet missen!

De prijs van de DVD is € 25,-, de CD-ROM kost € 6,25 (inclusief verzendkosten) te bestellen via overboeking op het speciale Gironummer 19.57.213 ten name van B.M. van der Linden, Landstraat 45, 3131 CE Vlaardingen.

Die goeie ouwe tijd?

Jaap van Krimpen

Een paar jaren terug wilde ik er nog niet aan, maar nu moet ik 'ze' toch gelijk geven. Naarmate men ouder wordt denkt men vaker terug aan weleer. En nu ik kan en mag zeggen dat ik AOW geniet – van Drees trek! – betrap ik mij er steeds vaker op dat ik denk "hoe zou het met hem of haar, je klasgenootje waar ze zo goed mee kon opschieten of dat buurmeisje dat je wel aardig vond, vergaan zijn?" of "Gut, o ja dat is waar ook, zo was dat 'thuis'!" Dan komen daarbij de dagelijkse dingen van die tijd terug in je gedachten. Dingen die mij dan aan het mijmeren zetten - hoe anders doen we het nu.

Zomaar op een ochtend of een middag, een cd'tje opgezet en rustig luisterend dwalen dan mijn gedachten naar de tijd dat ik nog kind was. Dat was vóór, in en kort na 'de oorlog'.

Een aantal jaren geleden heb ik in een artikeltje al eens laten blijken dat ik ben opgegroeid in de 2e van Leyden Gaelstraat, oftewel op z'n goed 'Vlaarings' in de 'Tweede-leye-van-gaal'. Mijn mijmeringen gingen over de dagelijkse gang van zaken thuis toen. Het huishouden bijvoorbeeld. Nu moet ik eerlijk toegeven dat het huishouden (als werkwoord) in mijn ouderlijk huis niet geheel en al maatgevend was voor alle andere huishoudens. Naar ik achteraf heb moeten vaststellen was mijn moeder tamelijk extreem in de wijze waarop zij haar huishoudelijke taak opvatte. Maar het was wel tekenend en toch ook wel algemeen gebruikelijk voor die jaren.

Het onderhoud werd met een vast wekelijks schema uitgevoerd. Dat wil zeggen, elke dag een andere kamer of zo van het huis, maar elke week opnieuw. Voorjaars-schoonmaak in het klein. Maandag was wasdag. De was werd gedaan, met de hand natuurlijk. Eerst een zinken teil op het gasstel om het water te verwarmen, dan het wasgoed en waspoeder erin en opkoken. Later haalden we tonnetjes echt heet water bij Van der Hoek, de waterstoker in de 'Eerste-van-leye-gaal'. Was het wasgoed gekookt werd ieder stukje keurig op een 'wasplank' geboend met een harde borstel en Sunlightzeep of echte groene zeep als het erg vuil was. Daarna werd het goed gespoeld in water. De witte was in water met 'Reckits'-blauw. Zo'n klein in cilindrische vorm geperst en in een stukje katoen ver-

*Illustratie uit het Sunlight ABC, een reclamefolder over diverse schoonmaak-producten.
(Foto: collectie Stadsarchief Vlaardingen.)*

pakt, dichtgebonden met een touwtje, blauw goedje dat verondersteld werd het witte goed nog witter te maken. Het 'witte goed' ging ook nog door stijfswater, maar hoe dat precies in z'n werk ging kan ik me niet meer herinneren. Dan werd al het goed door de wringer gehaald om het meeste water eruit te persen en op de waslijnen 'op de plaats' – een betegeld stukje grond achter het huis – opgehangen om te drogen. Als het tenminste niet regende of te vochtig was om buiten te drogen. In die gevallen werd het drogen in de huiskamer gedaan. Op een wasrekje, zo'n blauw geveerd houten driedelig rekje dat je uitgekapt en 's winters om de kolenkachel kon zetten. En voor het goed waarvoor geen plaats was op het rekje was er plek over de kamerdeuren. Als 's winters het rekje rond de kachel stond moest er regelmatig worden opgelet of het goed niet té dicht bij de warmtebron kwam en schroeiplekken konden ontstaan. Ondanks het regelmatige kijken daarnaar ontstonden er toch nog wel eens van die lichtbruine plekken op het goed. Oei, oei. 's Winters was dat drogen in de huiskamer niet echt aangenaam. Het was dan vervelend vochtig-warm in de kamer en de ramen waren dan ook flink beslagen.

In het geval van mijn ouderlijk huis werd 's maandags ook het 'zijkamertje' gedaan. Dat was het kamertje naast de huiskamer waarin mijn broertje en ik sliepen. Samen in een tweepersoonsbed. Omdat mijn broer ruim zeven jaar jonger is, was het niet ook zijn kamer maar echt mijn kamertje, waarin ik hem noodgedwongen een slaapplek moest verlenen. Maar dit terzijde.

De dinsdag was voor de ouderlijke slaapkamer. In ons geval de kamer aan de straatzijde, van de huiskamer gescheiden door twee schuifdeuren met helder glazen raampjes. Mijn pa was broodbakker en ging derhalve des avonds vaak zeer tijdig naar bed. Door die schuifdeuren met glas was er dientengevolge van 'privacy' weinig of geen sprake. Ik kan mij ook niet herinneren dat we dat woord 'privacy' toen al kenden of gebruikten. Maar goed, de slaapkamer dus. Net als de dag ervoor in het zijkamertje moest al het beddengoed eraf en ander, schoon erop. Van die gesteven en gestreken wit katoenen lakens en slopen. 's Winters lekker om er rillend tussen te kruipen en dan al bibberend warm te worden.

Stof afnemen van het aanwezige meubilair, waaronder een mooi met een soort houtsnijwerk ingelegd bovenblad naaimachine-meubel. Een trapnaaimachine natuurlijk, want elektrische naaimachines 'voor huishoudelijk gebruik' bestonden dacht ik nog niet. En niet te vergeten stofzuigen! Overal waar mogelijk een stofje zou kunnen liggen werd de zuigmond overheen gehaald. En tot slot, of was het al eerder in het routineuze schema?, ramen lappen. Vitrage eraf, sponsen en zemen, vitrage buiten uitkloppen en weer ophangen.

Na 'het doen' van de slaapkamer was het tijd om de was van de vorige dag te strijken. Ieder stukje wasgoed dat er maar even voor in aanmerking kwam werd met de strijkbout bewerkt of misschien wel gekoesterd en aansluitend op z'n vaste stekje in de linnenkast gelegd.

En zo werd de dinsdag gevuld. Vanzelfsprekend werd er op de daarvoor gepaste tijden brood klaargemaakt en voor 's avonds warm eten. Om dit te kunnen doen moesten er natuurlijk ook boodschappen gedaan worden. Omdat er toen nog veel buurtwinkels bestonden hoefde dat niet al te veel tijd te kosten. Als je tenminste niet door de buurvrouw(en) aan de praat werd gehouden, maar eerlijk opgemerkt, daar had mijn moeder geen tijd voor. Het huis moest 'gedaan' worden! En bovendien, de bakker en de melkboer kwamen 'aan de deur'. Maar daar kom ik straks nog wel op terug.

Woensdag was de dag voor de huiskamer. Alle stoelen eruit, netjes op een rijtje in de gang geplaatst zodat je, als je er langs wilde er op je zijkantje langs moest schuifelen., De ‘grote stoelen’ (fauteuils) stijf aan de kant in de kamer zelf, vloerkleed oprapen en buiten op straat – vóór 10 uur ‘s morgens! - uitkloppen. Stof afnemen met een stofdoek en een kwastje voor de hoekjes, meubels in de meubelwas, netjes uitwrijven, stofzuigen, vloerzeil afnemen met een natte doek en daarna ook in de boenwas. En natuurlijk ook ramen lappen met alles wat daarbij te pas komt. Zelfs de overgordijnen werden, weliswaar niet iedere week maar wel regelmatig, afgehaald en uitgeklopt.

De donderdagen werd aandacht besteed aan de gang (met de gangkast, een diepe kast onder de trap naar zolder) en de zolder met de trap natuurlijk. De zolder van ons huis bestond uit de helft van de tweede etage van het huis, met een dun houten wandje afscheiden van de helft van dezelfde etage bij onze bovenburen in gebruik. De trap, herinner ik mij, telde 32 treden. Onderaan de trap was een zogeheten trapgat, de ruimte onder de trap van de bureen naar hun woonetage. Het waren huizen van ‘voor de oorlog’ en ieder had z’n eigen huisdeur, maar de indeling was goed vergelijkbaar met de na-oorlogse ‘duplex-woningen’ in de Babberspolder. Ons huis had ook geen achteringang, onze fietsen stonden dan ook altijd in de gang, onder de kapstok geparkeerd.

De vrijdag was gereserveerd voor ‘het doen van de buitenboel’. Dat wil zeggen dat de ramen aan zowel voor als achterzijde van het huis werden gelapt. De onderpui en het trottoir (met zeep!) geboend en nagespoeld en de goot schoon geborsteld met de bezem. Er werden wat emmers water uit de kraan in de keuken getapt en naar de voordeur gesjouwd! De koperen deurknop en trekbel aan de voordeur werden keurig met Brasso gepoetst en uitgewreven. De brievenbus was groen geverfd anders had die ook een poetsbeurt gehad. De geverfde deur werd overigens ook gezeemd.

Ook ramen en gevel aan de achterzijde kregen die dag een degelijke schoonmaakbeurt, evenals de houten schuur. In die schuur was overigens het kolenhok. En als in het najaar de kolenvoorraad moest worden aangevuld moest de kolenboer (Den Hoedt van de Coöperatie of Nieuwstraten van de Spoorsingel) altijd door het huis met die mudzakjes eierkolen of antraciet op hun nek. Maar die herinnering zal wel van na 1945 zijn, want van ‘44/’45 kan ik me dat kleine kacheltje, 20 cm hoog met een diameter van ongeveer 15 cm op een soort stellage in de keuken herinneren. Gestookt met stukjes hout en vochtig gemaakte propfen krantenpapier of iets dergelijks.

Zaterdag was voor de keuken, de wc en het doen van de ‘wekelijkse boodschappen’. Net als de eerdergenoemde delen van het huis kreeg de keuken op zaterdag een uitgebreide schoonmaakbeurt. De wc was gesitueerd tussen huiskamer en keuken met daarvoor een klein portaal met de deur naar het plaatsje en tuintje met schuur achter het huis. Het portaaltje van amper een vierkante meter telde eigenlijk vier deuren: die van de huiskamer, de wc, de keuken en de deur naar buiten. Echter de deur naar de keuken was er uitgehaald en lag ergens op de vliering boven de zolder.

En als op zaterdag de keuken schoon was en de voorbereiding voor het zondagse eten gedaan, ging de zinken emmer met water op het gas, heet gestookt en dan in de zinken teil overgegoten. Aangevuld met koud water was het het badwater voor mijzelf en mijn broer. De wekelijkse wasbeurt.

En dan nog over de wekelijkse boodschappen. Eerder heb ik al opgemerkt dat er erg veel buurtwinkeltjes waren. Maar, met uitzondering van de groentenboer (Van Noort aan

*Service aan huis...
ook van de
groentenboer, in dit
geval de gebroeders
van der Ende.
(Foto: collectie Stads-
archief Vlaardingen.)*

Na de oorlog is dat gelukkig heel wat stabielier geworden. Ook de melkboer kwam dagelijks aan de deur. Daarover moet ik ook wat opmerken. Naar ik vernomen heb kwam oorspronkelijk Cees de Zeeuw uit de Ruytenburchstraat dagelijks met z’n handkar langs. Maar toen Maarten van der Ende in de familie trouwde ontstond er een probleem! Het probleem werd opgelost, de ene week mocht De Zeeuw bezorgen, de andere week kwam zwager Maarten met de handkaar, later carrier, van de Pruissingel de melk brengen.

Het is vandaag de dag bijna niet meer voor te stellen hoeveel energie er in die tijd is verspild. Dat is toch niet wat met ‘die goeie ouwe tijd’ wordt bedoeld. Die goeie ouwe tijd zal voor ieder een eigen betekenis hebben. Maar naar ik mag veronderstellen zeker niet de wijze waarop ‘huis werd gehouden’ en hoe de melkman, de bakker, de groentenman met z’n handkar of in ‘t gunstige geval met paard en wagen, z’n dagelijkse kostje door de gehele toenmalige stad bij elkaar moest schrapen. Dat was naar mijn begrippen geen goeie tijd. Wat wèl goed was dat wij als kinderen nog ongestoord op straat konden spelen. ‘Lessiebuut’ met alle leeftijdgenootjes uit de straat en dat waren er aardig wat. Balletje trappen tegen de poort van de Coöperatie (Haka – de Voorloper). Pijltje lopen door de hele buurt tot aan de Parkweg en in de Maasstegen toe. Boompje wisselen op de Binnensingel. Knikeren op de stoep en ga maar door. Onze kleinkinderen weten amper wat die buitenspelen inhouden.

Wat ook leuk en goed was, was ‘s zomers de Rotterdammers die op de fiets naar Hoek van Holland strand gingen. ‘s Morgens met een bleek gezicht heen, ‘s avonds rood verbrand terug. Toen was de Van Leyden Gaelstraat nog een ‘hoofdstraat’, de doorgang van Rotterdam via Schiedam en de Maassluisdijk naar ‘de Hoek’.

Tja, het was vroeger heel, heel anders, maar of die tijd zo goed was? Ik heb zo mijn bedenkingen. ‘k Vind het vandaag toch heel wat aangenamer, vooral nu ik niet meer dagelijks behoef te werken en tijd heb om te mijmeren over vroeger!

de Binnensingel, naast ‘de tunnel’) werd daar niet zo bar veel gebruik van gemaakt. Nee, boodschappen werden gedaan bij de familie! Dat hield in: het zondagse koekje bij zwager Lauw Boer ‘op’ de Hoogstraat, boter, kaas en eieren en dergelijke bij zwager Maarten van der Ende aan de Pruissingel en andere huishoudelijke artikelen zoals Vim en bleekwater en meer van soortgelijke artikelen bij Oom Klaas Bot aan de Vettenoordstraat. En dat allemaal lopend, of beter waar het mijn moeder betrof, op een drafje, want ze had altijd haast en tijd te kort.

Gelukkig maar dat de bakker dagelijks aan de deur kwam. Altijd de bakker waar pa op dat moment werkte en dat was gedurende de oorlogsjaren vaak wisselend.

Nieuws uit het Visserijmuseum/ Vlaardings Museum

Vlaardingse Vaandels

Tot en met 21 augustus is in het Visserijmuseum/Vlaardings Museum nog de tentoonstelling Vlaardingse Vaandels te zien. De in landelijk perspectief grote verzameling vaandels geven een kleurrijk beeld van het maatschappelijk leven van de stad uit de late 19e eeuw tot kort na de Tweede Wereldoorlog. Uiterlijk vertoon; het lijkt iets van de dag van vandaag... Niets is minder waar. In het nog volledig verzuilde Vlaardingen was het uitdragen van identiteit een alledaagse zaak. Vaandels speelden hierbij een hoofdrol. De meeste verenigingen, vakverbanden, kerkelijke instellingen en overheidsinstellingen in Vlaardingen hadden wel een vaandel.

Het Visserijmuseum/Vlaardings Museum toont in de tentoonstelling Vlaardingse Vaandels de vaandelcollecties van het Vlaardings Museum en die van het Streekmuseum Anderson, die ter gelegenheid van deze expositie in bruikleen zijn ontvangen. De meeste vaandels zijn nog nooit aan het publiek getoond en worden vanwege hun kwetsbaarheid normaal gesproken op een donkere, afgeschermd plaats bewaard. Uit genoemde collecties, die van het Stadsarchief Vlaardingen en uit particuliere verzameling, worden tevens reproducties van foto's getoond, waarop gezelschappen, optochten en uitvoeringen met vaandel zijn vereeuwigd. Ter gelegenheid van de tentoonstelling is een handzaam boekje verschenen, waarin alle getoonde vaandels en hun geschiedenis staan beschreven. Het boekje, van de hand van conservator A. Poldervaart, bevat vele illustraties, waarvan meerdere in kleur en is in het museum verkrijgbaar.

Vlaardingse haringsjees terug in het Museum!

Tot de gebruiken rondom de visserij nam het aanbieden van de eerste haring aan hoogwaardigheidsbekleders een belangrijke plaats in. Deze werd de 'Presentharing' genoemd, later ook 'Koninginneharing'. Waren het in de 18e eeuw de stadhouders, in de 19e en 20e eeuw mochten de koningen en koninginnen die deze in ontvangst namen. De haringjagers, snel zeilende schepen die de vangsten van de haringvloot op zee innamen, spoedden zich tot 1892 naar de thuishaven, waarna een speciaal hiertoe bestemd rijtuig, de haringsjees, de eerste haring naar de hofstad bracht. De haringen werden daartoe in een oranje geverfd vaatje (een zestientje) gedaan, die in een mand onder de sjees werd bevestigd. De aanbieder van de eerste haring kon rekenen op een forse premie. Later vond de aanbieding per gemotoriseerd vervoer plaats. Vlaardingen had het voorrecht de eerste haring aan te bieden. Na 1956 echter werden de twee andere grote vissersplaatsen, Scheveningen en Katwijk, ook in deze traditie betrokken. Om beurten mochten vertegenwoordigers van deze drie vissersplaatsen de eerstelingen aan de koningin aanbieden.

De Vlaardingse haringsjees, daterende uit het eerste kwart van de 19e eeuw, is na een 25-jarig verblijf in het rijtuigmuseum in Leek, weer terug in Vlaardingen. Het rijk versierde rijtuig staat sinds kort opgesteld in het Visserijmuseum/Vlaardings Museum en vormt het middelpunt van een nieuwe vaste expositie rondom het thema 'Present- of Koninginneharing'.

Boekbespreking

De donkere jaren van Vlaardingen. Van mobilisatie tot bevrijding

"Alweer een boek over Vlaardingen en dan nog wel over de bezettingstijd. Houdt dit nooit eens op? Nee!" Zo vangt het voorwoord aan in het onlangs verschenen boek over de bezettingstijd in Vlaardingen. Dat "Nee!" onderschrijf ik van harte, omdat men de gebeurtenissen uit die periode op geen enkele wijze naar de achtergrond mag verdrijven.

De samenstellers, Jan Anderson en Hjalmar Teunissen, hebben zich kosten nog moeite gespaard om zo veel mogelijk fotomateriaal in dit fraai uitgevoerde boekwerk op te nemen. In een 18-tal, ik zal ze noemen, bijzondere fotografische hoofdstukken, worden we deelgenoot gemaakt van een verscheidenheid aan onderwerpen. In het eerste hoofdstuk wordt het leven voor de oorlog in Vlaardingen voor het voetlicht gehaald. "Zou er oorlog komen? Of zal ze overwaaien?" Toch bereidde Vlaardingen er zich op voor en de vele foto's geven daarvan een goed beeld. Verder worden in een goed afgewogen volgorde o.a. de Geuzen, de NSB, Joden in Vlaardingen en Werken in Duitsland belicht. Enkele duizenden Vlaardingse mannen werden in Duitsland te werk gesteld. Hoe was eigenlijk hun ontvangst bij terugkomst in Vlaardingen? Hoe is het hen vergaan? In zijn algemeenheid wordt daar weinig over geschreven.

In hoofdstuk 16 zien we hoe Vlaardingen de bevrijding vierde. Groots opgezette optochten. Er waren weinig middelen en toch was men in staat om van stukken oude kleding feestkledij te maken. Ondanks al het bevrijdingsgeluk zijn de sporen op de gezichten van vijf jaar onderdrukking duidelijk waarneembaar. Wie denkt na dit hoofdstuk het boek dicht te kunnen slaan heeft het mis. Na de oorlog kwam ook het opmaken van de rekening. In dit hoofdstuk zijn indrukwekkende opnames te bekijken van de Waalsdorper-vlakte waar leden van de verzetsgroep De Geuzen worden opgegraven om herbegraven te worden op de begraafplaats Emaus. Tenslotte moet gezegd worden dat het een goede gedachte van de samenstellers was om het boek ook toegankelijk te maken voor de jeugd. Dat is zeker gelukt!

DE DONKERE JAREN VAN VLAARDINGEN. Een fraai geschiedenisboek met zo'n 600 foto's en illustraties is uitgegeven in eigen beheer met financiële ondersteuning van het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. De prijs is € 24,50 en het is verkrijgbaar bij de Vlaardingse boekhandels en streekmuseum Jan Anderson.

(Wout den Breems)

Ledenactiviteiten

Het programma voor de komende zomerperiode ziet er als volgt uit:

Onze Voorjaars-(bus-)excursie gaat op **zaterdag 25 juni** naar Amersfoort. Na de koffie bij aankomst zullen we door enkele Amersfoortse stadsgidsen worden afgehaald om de mooiste plekje te gaan bekijken. Rond twaalfen zullen zij ons afzetten bij de rondvaartboot om nog een aantal plekken vanaf het water te kunnen bekijken.

Dan wacht er weer een prima lunch in een toepasselijk oud pand, dat is 'Het Filmhuis' geworden. Museum Flehite is HET museum van Amersfoort, en in principe gaan we dan ook gezamenlijk daar naartoe. Er is gelegenheid om het museum te bekijken, maar dat doen we in twee groepen. De tweede groep gaat nl. onder begeleiding van een gids naar het nabijgelegen Oude Mannenhuis. Daar is de stijl en sfeer van zo'n 500 jaar geleden nog goed te proeven (in de zomermaanden zijn er zelfs nog 'levende-geschiedenis'-voorstellingen) en tot slot is er ook gelegenheid om nog iets in het museum-restaurant te gebruiken. Daarna is er nog gelegenheid om een (klein) uurtje hetzij nog even op eigen gelegenheid op pad te gaan, hetzij het museum nog wat nader te bekijken, voordat de bus voorrijdt om ons weer terug naar Vlaardingen te brengen. Wilt u evenwel liever de stad in op eigen gelegenheid, dan kan dat ook prima, na de lunch, maar doet u dat niet, dan is er dus een heel interessant programma voor de middag.

Tijdens de avond in de Stadsgehoorzaal konden we melden, dat er al meer dan dertig deelnemers zijn opgegeven.

Heeft u zich nog niet aangemeld, doe het dan nog snel en maak daarvoor € 37,50 p.p. over op postgiro 750 978 t.n.v. de penningmeester Historische Vereniging te Vlaardingen, o.v.v. 'Amersfoort'. Partners van leden betalen hetzelfde bedrag, maar andere niet-leden betalen € 5 extra. Mocht u onverhoopt toch nog moeten afvallen, dan kunt u zich natuurlijk altijd laten vervangen door een ander.

LET OP: de vertrektijden zijn wat vervroegd! We vertrekken voor onze leden in de Oostwijk en het centrum om 08.20 uur vanaf de Hoflaan (bij Stadswerk – let op: niet meer gratis parkeren!), om 08.25 uur (voor leden uit het Centrum en Westwijk) vanaf het Zwembad De Kulk (voldoende ruimte en gratis parkeren) en om 08.30 uur vanaf de oprijlaan van het Holy(Schieland)ziekenhuis. Zorg dat u minstens vijf minuten voor die tijd bij uw opstapplaats aanwezig bent! 's Middags rond zes uur komen we weer terug op de plek van vertrek. Neemt u, als u die hebt, uw Museumkaart en Pas-65 mee.

Ook voor onze Najaars-excursie op **zaterdag 24 september** kunt u zich al aanmelden. We gaan die dag op bezoek in Hoek van Holland. De kosten bedragen € 3 per persoon, waarbij eventueel nog de bijdrage voor het me rijden met een auto, plus de toegangskosten voor de musea die we daar gaan bezoeken. We hebben zojuist de bevestiging van het Kustverdedigings-museum ontvangen: men wacht met koffie en cake op ons, en daarna is er een rondleider om onze groep een fraaie rondgang (met o.a. levensechte diorama's) te bezorgen!

U kunt de deelnamekosten overmaken op de bovengenoemde postgiro, onder vermelding van 'Hoek van Holland'. Maar voor de organisatorische kanten van de zaak (vervoer e.d., verzameltijd en –plaats) is het belangrijk, dat u zich bovendien nog even tussen 20 augustus en 10 september telefonisch aanmeldt bij Arie Ouwendijk, op werkdagen 435 3322. Dan nemen we de zaken nog even door en kunnen we de juiste afspraken maken. Direct na 10 september zullen we vaststellen of er voldoende belangstelling voor deze excursie is.

In het nieuwe lezingen-seizoen kunt u de volgende data alvast noteren: **dinsdag 25 oktober** (in zaal De Deel nabij de Winkelhoeve) en **dinsdag 22 november**. De onderwerpen van deze avonden leest u in ons volgende Tijd-Schrift.

Die uitgave zal trouwens grotendeels gewijd zijn aan de Open Monumentendag op zaterdag 10 september. Er zullen een aantal artikelen in verschijnen over het thema van dit jaar: 'Religie', alsmede een opsomming van de activiteiten, vnl. in de oude(re) Vlaardingse kerken. Maar ook de Molen Aeolus aan de Kortedijk zal die dag weer in gebruik gesteld worden, na een zeer ingrijpende restauratie, en is die dag dus ook een 'open monument'.

Op de maandag na OMD, dus op **maandag 12 september**, start er in Vlaardingen alweer de 15e serie van de cyclus 'Ken uw Stad', die de meeste historisch geïnteresseerden in Vlaardingen inmiddels ongetwijfeld bekend is. Met bezoeken aan het Stadsarchief, Stadhuis, Grote Kerk, de musea en nog wat bekende Vlaardingse plekken is deze cursus, die tot half december duurt, een 'must' voor elke Vlaardingen-liefhebber.

Hebt u er nog nimmer aan deelgenomen, vraag dan snel nadere informatie bij Arie Ouwendijk (telefoon op werkdagen: 435 3322). Voor het luttele bedrag van € 42,50 bent u 13 maandagmiddagen of maandagavonden (aan u de keus) op pad en krijgt u een groot pakket aan nieuwe kennis over Vlaardingen (en bijbehorend ook de syllabus van de cursus, een compleet en uniek 'Handboek Vlaardingen').

Tot zover weer onze informatie voor het komende halfjaar.

Namens de werkgroep Ledenactiviteiten,
Arie Ouwendijk.

Historische Vereniging Vlaardingen

internet: www.histervlaardingen.nl
e-mail: info@histervlaardingen.nl